

KORKU İLE POLİSİYE ARASINDA: ERKUT DERAL

Mehmet Berk Yaltırık

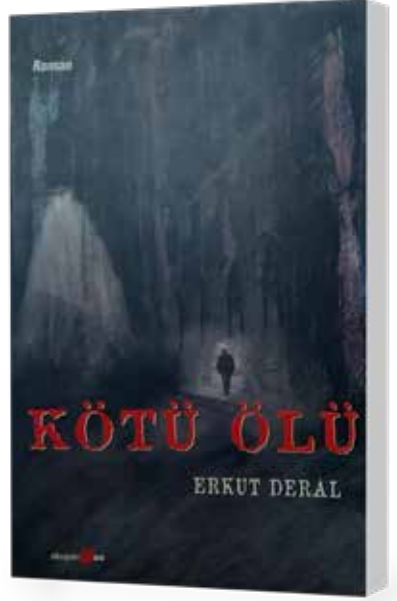
- Her ne kadar gerek Osmanlı gerek Cumhuriyet dönemlerinden erken örnekler, istisnai kalemler olsa da Türk korku edebiyatının varlık göstermesi 2000'ler ve sonrasında söz konusudur. Korku kurgusu edimiyle, bu edebiyat çerçevesinde eserler üreten kalemlerimiz, sinema ve televizyonun, 70'lerde bazı korku çizgi roman çevirilerinin, bilhassa 80'lere doğru Stephen King başta olmak belli korku yazarlarının eserlerinin çevirilerinin tesiriyle 90'larda fanzin ve dergiler çıkararak, 2000'lerde ise genel ağ sayfaları hazırlayarak bu çıkışı yapmışlardır. "İnternet Devrimi" olarak ifade edilen dönemin başlangıcının edebiyatımız üzerindeki en kuvvetli tesiri bu vesileyle olduğu için ayrıca incelenmeyi hak etmektedir.

Genel ağ öykülerinin akabinde öykü seçkisi ve çoğunlukla roman türünde, tek seferlik denemelerden ziyade doğrudan korku edebiyatı kastedilerek üretilen eserler 2000'lerde ülkemizde bilim kurgu, fantastik, korku türünde üretimler yazılamayacağına, yazılsa da basılamayacağına dair ön yargıların kırılmasına zemin hazırlamıştı. Nitekim 2010'lara doğru bloglar, e-dergiler, genel ağ sayfaları ile artarak devam eden bu hareketlilik, 2020'lere gelindiğinde farklı kalemlere ve çeşitliliğe sahip ciddi bir akıma dönüşmüştür ki bugünlerde artık "Türk Korku Edebiyatı"ndan bahsedebiliyoruz. Yazının ana mevzusu olan Erkut Deral da söz konusu hareketliliğin başladığı 2000'lerde polisiye olarak tanımlasa da temaları açısından korku türünde değerlendirilebileceğimiz farklı tarzda (biri şehirde, biri taşrada geçen) iki eserle literatüre geçmiştir.

Erkut Deral, 2000'lerde korku edebiyatımıza romanlar kazandırmış kalemlerden ve ilklerden olması hasebiyle önemlidir. Onun tarzı hem hikâyeye yedirilen tarih ve folklor arka planıyla "folk horror/folklorik korku" denilen türe dikkat çekmiştir hem de karakterlerin

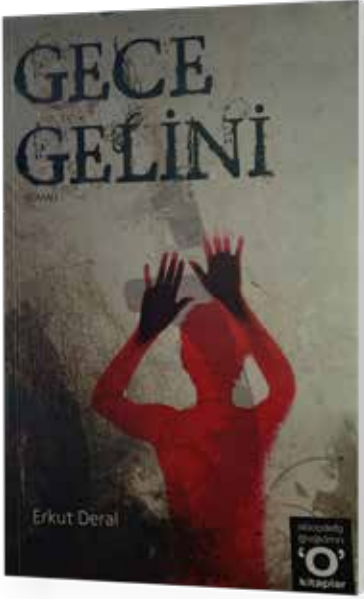
günlük hayatın içerisinde mizahi diyalog ve tespitleriyle içinden çıktığı toplumun mizacını da yansıtmıştır.

2005'ten beri felsefe öğretmenliği yapan Erkut Deral, yazarlığının yanında bir dönem tiyatro oyunculuğu ve gazetecilikle de uğraşmıştır ki onun bu farklı alanlara aşinalığı eserlerinde renkli karakterler ve birbirinden bağımsız temaların bir araya geldiği kurguların menşeidir. İstanbul'da doğar. 1967 doğumlu Deral, 1990'da İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümünde öğrencilik döneminde Ferhan Şensoy'un Ortaoyuncular Tiyatrosu'nun amatör kollarından biri olan Nöbetçi Tiyatro'da oyunculuğa başlamıştır. Sahneye ilk adımı akabinde Ortaoyuncular Tiyatrosu'nda profesyonel oyunculuk da yapmış, 1993 yılında *Köhne Bizans Operası*'nda rol almıştır. Aynı dönem İstanbul Devlet Opera ve Balesi Opera Gençlik Korosunda müzik çalışmalarına başlayan Deral, 1995-1998 yılları arasında, Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Opera Ana Sanat Dalında öğrenciliğe başlamıştır. 1989-1995 arasında çeşitli aktüalite ve ekonomi dergilerinde gazetecilik ve televizyon programcılığı yapan yazar, 1993-1994 yıllarında askerliğini öğretmen olarak yapmış ve "yaşamının temeline yerleştirdiği eğitimcilikle" burada tanıştığını ifade etmiştir.

Erkut Deral'ın ilk eseri askerlik döneminde öğrencileriyle birlikte yürüttüğü derlemeler neticesinde hazırlanan *Karakeçililer: Anadolu Yaylasında Bin Yıl* adlı folklor araştırmasıdır. Eser, 1998'de Ant Yayınlarından basılmıştır. Biyografisinden bu kadar ayrıntılı bahsetmemin sebebi, eserlerinde uğraşlarının ve çalışmalarının yansımalarını göstermektir. Onun bu folklor araştırmacılığı yönü ve medya sektörüne aşinalığı, 2006 tarihli korku romanı *Gece Geline*'nde, yine gazetecilikle hemhâl olduğu dönemler de 2004 tarihli korku romanı *Kötü Ölü*'de kâh karakterler kâh bilgi dipnotları üzerinden anlaşılmaktadır. Aslında yazar tarafından romanları "polisiye-gizem" olarak tanımlansa da, folklorik ve tarihî malzemeyi başarıyla kullanması hasebiyle korku edebiyatımız çerçevesi içerisinde değerlendirilmeyi hak etmektedir. Ahmet Yesevi Üniversitesinin *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* veri tabanında "Erkut Deral" sayfasına göre, maddenin yazarı Gökhan Teker yazar ile yaptığı görüşmelerde atfen bu şu bilgileri aktarır:

"Erkut Deral, 'Sizi polisiye romanlar kaleme almaya iten nedir?' sorusunu şu şekilde yanıtlar: 'Polisiye yazacağım diyerek yola çıkmış değilim. Özde, ben bildiğim ve

sevdiğim insan hikâyelerini paylaşmayı seviyorum. Bakın şu işe ki, şu ana dek anlattığım iki insan hikâyesi (yayımladığım iki romanım) de gizem ve gerilim nitelikli içeriklere sahip. Bunlardan ilki *Kötü Ölü*, İstanbullu takıntılı bir gencin dini ve metafizik hezeyanlarının, sapkın bir kıyamet tarikatınıninkilerle örtüşmesinin hikâyesidir. İkincisi, *Gece Gelini* adlı romanımda ise kent yaşamı içinde iyice savrulmuş bir fotoğraf sanatçısı, bir Anadolu kasabasında, oranın yerli ve orijinal korkularıyla yüz yüze gelir.' (Teker, 08.05.2019 tarihli görüşme) Erkut Deral, romanlarının olay örgüsünü kahramanların yaşadıkları yerlerdeki ürperti verici memoratlardan aldığını - yukarıdaki açıklamasıyla da - dile getirmiştir. Polisiye unsur metafizik olaylarla harmanlanarak fiktif yapıya yedirilir.”¹

Deral'ın romanları hem şehirde hem de taşrada geçen iki hikâyede de yer alan korku anlatıları ya çok müphem, muğlak bir şekilde

görünerek okuru ikirciğe sürükler yahut metafizik-doğüstü unsurlar kanlı canlı arz-ı endam ederek doğrudan efsane sanılanın gerçekliği dehşetini işler. Deral'ın eserlerinin izleği polisijenin “muamma”sıdır ancak gotik ve korkunun “müphem”i ve “meşum”u da onu peşi sıra takip ederler.

Rumen uyruklu bir kadının 18 Şubat 1997 Perşembe gecesi, Karaköy Bankalar Caddesi'ni kazmaya çalışırken yakalanmasıyla başlayıp garip bir kıyamet tarikatına ve bunlarla yolu kesişen dinî ve metafizik temayüllere açık İstanbullu gence uzanan *Kötü Ölü*, dolaylı olarak “vampir”, doğrudan korku fenomeni “Dracula”ya dair bir gizem polisijesidir ki Rumen folklorunda vampire verilen tabu isimlerinden olan (1922'de çekilen meşhur “Nosferatu”ya da ilham kaynağı olan) “necratul” (kötü olan) tabiri bilindiğinde epey anlam kazanmaktadır. Romanın ana karakterleri olan; gazeteci yazar, sahaf Mehmet Suveren, Emniyet Amiri Arif Serdar Güresin, sinema yazarı Ulvi Cerrahoğlu'nun çeşitli tarihî, edebî, folklorik bilgilere atıflarda bulunan konuşmaları, ayrıca açıklayıcı dipnotlar okurun hikâyeye adaptasyonunu kolaylaştırmakta ve hayli keyifli bir keşfetme hissiyatı doğurmaktadır. Romanda tarihin ve edebiyatın meşhur “Dracula”sını geri getirmeye çalışan kıyamet tarikatına dair okültizm anekdotlarının yanı sıra, Ali Rıza Seyfi'nin 1928 tarihli romanı *Kazıklı Voyvoda*'da literatürümüze dâhil ettiği “hortlakçı” tabirinin kullanılması gibi çok sayıda edebî-tarihî göndermeler de mevcuttur.

1 Gökhan Teker, “Erkut Deral”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, (Güncelleme Tarihi: 14.11.2020-Erişim Tarihi: 06.12.2022), <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/erkut-deral>

Gece Gelini romanı ise doğrudan Anadolu halk inanışlarında cinlerden sonra en çok anlatılan ve korkulan varlık olan, lohusa kadınlarla yeni doğum yapmış hayvanlara da musallat olduğuna inanılan “alkarısı” temasını işler. Şehrin ortasından kalkıp bir fotoğraf çekimi için yolu Anadolu'ya düşen başkarakter, burada ücra bir köy yolunda kaza geçirir. Söz konusu kaza neticesinde köyün başında dolanan asırlık bir lanetle, “alkarısı” ile yüzleşmek durumunda kalacaktır. Karakterin esprili konuşmaları okura yadırgatıcı gelebilse de aslında bu daha çok gündelik konuşma dilimiz ve halk mizacımızla alakalıdır. Çünkü romanın dehşet öğeleri, diğer kitaba nazaran daha fazladır ve folklor da ritüeller, yine bilgi dipnotlarıyla beraber bulunmaktadır. Daha halk kültürüne eğilen bir korku kurgusunda, başkarakterin esprili konuşmaları, yerelleştirme bağlamında daha gerçekçi kılmaktadır.

Her ne kadar bu kategoride olmasa da, romanlarının “şehir korkusu” ve “taşra korkusu” yahut “folklorik korku” türüne temasları dolayısıyla, Erkut Deral korku edebiyatımızın 2000'leri ve ilk dönem eserleri çerçevesinde okunup değerlendirilmeyi fazlasıyla hak etmektedir.